

Protokoll fra møte i Hovedkomiteen i VKM Torsdag 24. januar 2008 kl 1000-1500

Fra Hovedkomiteen: Bjørn Næss (møteleder), Espen Rimstad, Erik Dybing, Knut Berdal, Jan Alexander, Janneche Utne Skåre, Marit Aursand, Margaretha Haugen, Tore Håstein (stedfortreder for Wenche Farstad), Leif Sundheim, Helle Margrete Meltzer

Forfall: Åshild Krogdahl, Helge Klungland, Ørjan Olsvik

Fra sekretariatet til VKM:

Kirstin Færden, Arne Mikalsen, Anne Finstad, Tor Øystein Fotland, Marie Louise Wiborg, Knut-Albert Solem, Elin Thingnæs, Ingfrid Slaatto Næss, Merete Aasmo Finne og Danica Grahek-Ogden (ref.)

Andre

Bjørn Gondrosen (Mattilsynet)

Sak 01/08 Konstituering av møtet (habilitet, protokoll, oppfølgingssaker)

Det var ingen kommentarer til innkallingen. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile til noen av sakene på dagsordenen.

Sak 22/06 Samvirkende toksiske effekter av stoffer i blanding. *Ad hoc*-gruppen hadde møte i begynnelsen av oktober og har ferdigstilt sin vurdering.

Sak 10/07 Mål og strategier for VKM 2007-2010. Sekretariatet har arbeidet videre med saken i henhold til innspill fra Hovedkomiteen og faggruppene og legger frem et nytt utkast for behandling.

Sak 21/07 Kreditering for VKM-arbeid - oppfølging av sak fra forrige møte.

Protokoll fra forrige møte, sak 22/07. Rettelse: Leif Sundheim er ikke observatør men medlem av EFSA's arbeidsgruppe på "emerging risks". Med denne endringen ble protokollen godkjent.

Vedtak:

Dagsorden godkjennes.

Sak 10/07 Mål og strategier for VKM 2007-2010

Møteleder presenterte revidert utgave av mål og strategier og ba Hovedkomiteen komme med kommentarer til foreslått plandokument. Utkastet som var sendt ut ble endret i løpet av møtet.

- Tidsperiode for strategidokumentet endres til 2008-2011

Hovedkomiteens årsplan 2008 - HK har ikke behov for å lage egen aktivitetsplan for 2008. Spørsmålet skal vurderes på nytt neste år.

Kommunikasjonsstrategi

Kommunikasjonsrådgiver i sekretariatet refererte fra arbeidet med kommunikasjonsstrategi for VKM og at arbeidet bygger blant annet på lignende dokumenter fra EFSA. Noen medlemmer av komiteen kommenterte at det ikke er lett å finne fram i på VKMs hjemmeside,

og at det er vanskelig å vite hvor ting er hvis man ikke vet hvordan VKM fungerer. Sekretariatet har planer om utbedringer av hjemmesiden i 2008.

Ønsker for 2008 (reiser, kurs, tema etc)

Medlemmene av HK ble forespurt om de hadde spesielle ønsker for komiteen for 2008.

- Kurs for 2008: Det er for tidlig å ta opp nanoteknologi på VKMs område. Det ble foreslått kloning av dyr og GMO, klimaendringer og påvirkning på dyr (fisk) samt risiko/nyttevurdering (i 2009-10?)

- Reise for 2008: Noen ideer ble lansert, blant annet at man kunne ha et møte i forbindelse med et besøk på et oppdrettsanlegg, slakteri eller lignende som kan gi en praktisk innføring i mange av de problemstillinger komiteens medlemmer arbeider med i sine vurderinger. Det ble vedtatt at sekretariatet undersøker saken videre og kommer tilbake med forslag til komiteens medlemmer.

Sekretariatets mål og strategier

Sekretariatet har avventet arbeidet med sine mål og strategier til etter dette møtet slik at sekretariatet kan rette seg etter komiteens mål og strategi. En del prosjekter er allerede planlagt i sekretariatet for 2008 og disse skal legges inn i planen.

Det er nødvendig med supplerende av komiteen og VKMs faggrupper anmodes om å se på behov for så å melde det til sekretariatet snarest. Det ble foreslått å se på de medlemmene som benyttes i *ad hoc*-grupper for eventuell rekruttering. Det ble også orientert om at EFSA har ute en utlysning nå etter at de har splittet sitt tidligere AFC-panel i to. Frist er 15. februar og komiteens medlemmer anmodes å spre denne informasjonen.

Vedtak:

Mål- og strategidokumentet ble vedtatt med de endringer som ble gjort på møtet. Plandokumentet vil bli lagt ut på VKMs hjemmeside. HK lager ingen egen aktivitetsplan for 2008, men spørsmålet skal vurderes på nytt neste år. Faggruppens årsplaner skal sammenstilles i et internt dokument i VKM. De skal i denne omgang ikke legges ut på VKMs hjemmeside.

Det ble laget en egen referansegruppe (Leif Sundheim og Marit Aursand) i forbindelse med utarbeidelse av kommunikasjonsstrategidokumentet.

Sekretariatet kommer med forslag for kurs og reise for komiteen for 2008.

Sak 22/06 Samvirkende toksiske effekter av stoffer i blanding

Ad hoc-gruppen for samvirkende toksiske effekter av stoffer i blanding har siden forrige møte sluttført sitt arbeid med vurderingen. Leder for *ad hoc*-gruppen, Jan Alexander, presenterte vurderingen og *ad hoc*-gruppens konklusjon..

Følgende innspill fremkom under diskusjonen:

- Finnes det problemstillinger hvor toksiske stoffer påvirkes av andre stoffer som ikke er toksiske? Avgrensningen av oppdraget er omtalt på side 12, men det ble bedt om en ytterligere presisering av denne formuleringen.

- Presisering: I flytskjema som var presentert skal det brukes ”overall hazard” i stedet for ”common hazard”.
- Det ble bedt om en presisering av andre kulepunkt i konklusjonen.
- Fint å få en oversikt over hvordan problemstillingen belyses i de ulike faggruppene.

Vedtak:

Ad hoc-gruppens rapport ble sluttbehandlet av Hovedkomiteen, med de endringer som ble vedtatt på møtet. Det ble besluttet at rapporten skal trykkes. Forslagene fra arbeidsgruppen for kreditering i forbindelse med publisering (jf sak 21/07) vil bli ivaretatt i denne sammenheng.

Sekretariatet oppfordres om å lage en mer popularisert versjon, eventuelt med ekstern hjelp, i forbindelse med offentliggjøringen av rapporten.

Rapporten spilles aktivt inn til EFSA. Rapporten kan annonseres på det førstkommende møtet i Advisory Forum. En presentasjon av rapporten på møtet i Advisory Forum som skal holdes i Oslo i juni 2008 kan være aktuelt.

Sak 02/08 Dyrevelferdsloven

Nestleder av Faggruppe 8, Tore Håstein orienterte om høringen av ny dyrevernavlov. Faggruppe 8 skal utarbeide et forslag til Hovedkomiteen.

Følgende innspill fremkom under diskusjonen:

- Det antas at faginstitusjoner kommer tungt i høringssvaret og at VKM bør holde høringssvaret sitt på et overordnet nivå.
- Det er viktig at loven tar innover seg prinsipp som gjelder alle dyr – matproduserende dyr, kjæle- og sportsdyr og forsøksdyr.
- VKM bør kommentere problemstillinger vedrørende ”GMO-dyr” som kan miste sin egenart.

Vedtak:

Faggruppe 8 lager forslag til høringssvar på bakgrunn av det som kom opp på møtet. Høringssvaret er 18. februar. Utkast sendes derfor på elektronisk høring til medlemmene av Hovedkomiteen som så kan komme med sine synspunkter.

Sak 21/07 Kreditering for VKM-arbeid

Leder av Faggruppe 7, Margaretha Haugen, orienterte om arbeidet så langt og Hovedkomiteens medlemmer ble invitert til å komme med innspill.

Følgende innspill fremkom under diskusjonen:

- Manglende kreditering i akademiske institusjoner er et problem
- Ved universiteter skal alt som publiseres legges i Forskdoc og institusjoner får finansiell støtte på bakgrunn av dette. Dette bør diskuteres med forskningsdepartementet, LMD og HOD
- Rene abstracts vil ikke bli publisert i PubMed

Vedtak:

Sekretariatet og arbeidsgruppen arbeider videre med saken og kommer tilbake til saken på et senere møte i Hovedkomiteen.

Sak 03/08 Orientering om arbeidet i faggruppene**Faggruppe 1:****Følgende vurderinger er under arbeid:**

1. Risikovurdering av import og spredning av tarmpatogene bakterier med friske krydderurter og bladgrønnsaker fra Sør-Øst Asia
2. Probiotika til sykehuspasienter
3. *Salmonella diarizonae* i kjøttkjeden i Norge – konsekvenser for dyr og mennesker

Forslag til selvinitiering:

1. Nisje-, småskala- og økologisk matproduksjon: Faggruppen kom fram til at en risikovurdering om denne saken vil bli veldig omfattende. En eventuell risikovurdering bør handle om et bestemt produkt.
2. Parasitter i drikkevann
3. Trygg mat til sykehuspasienter: Mattilsynet, sammen med HOD, ønsker å lage en veiledning for sykehusene om trygg mat til sykehuspasienter. Faggruppen kom fram til at det ikke var nødvendig å initiere en risikovurdering om denne saken.

I forbindelse med informasjon fra faggruppe 1 opplyste Bjørn Næss at Veterinærinstituttet har fått henvendelse fra oppdrettsnæring om *Listeria* i fisk. Han spurte om er det aktuelt å vurdere det i faggruppa 1. Det kan selvinitieres eller Mattilsynet kan komme med bestilling.

Faggruppe 2:

Faggruppe 2 har akkurat publisert 5 risikovurderinger på plantevernmidler. Tre av vurderingene var kun miljørisikovurderinger, mens de to andre var både helse- og miljøvurderinger. Faggruppen skal ha ett møte til før sommeren, med to arbeidsmøter i forkant av faggruppemøtet.

Faggruppe 3:

- 6 saker til vurdering for tiden
- Faggruppa er fra nyttår organisert i arbeidsgruppene molekylær karakterisering, helsevurdering og miljøvurdering.
- En *ad hoc* – gruppe arbeider med komparativ risikovurdering av genetisk endrede matplanter fremkommet ved ulike teknologier.
- Faggruppe for GMO har ved flere anledninger forsøkt å få adjuvans temaet opp på dagsorden hos EFSA uten å lykkes. En *ad hoc* gruppe under EFSA's GMO-panel arbeider med risikovurdering av allergenisitet hos næringsmidler fra genmodifiserte planter. FG3

vil derfor avvente og se om arbeidsgruppen vil diskutere problemstillingen. Hvis ikke, blir det vurdert å ta et nytt initiativ overfor EFSA.

Faggruppe 4:

Arbeider med følgende saker:

- Migrasjon av N-ethyl-toluenesulfonamide (NETSA) fra ostefilm til næringsmiddelsimulant – vurdering av nye data fra produsent. Vurdering ferdigstilles i februar 2008.
- Risikovurdering av kunstige fargestoffer og hyperaktivitet hos barn – kommentar/vurdering av ny studie fra UK Food Standards Agency (Southampton study), ferdigstilles vinter 2008.
- Eksponeringsmodell for stoffer som migrerer fra matkontaktmaterialer, arbeid påbegynt – forventes ferdigstilt vår 2008.
- *Ad hoc*-gruppe vurderer om sensibilisering ved eksponering for kosmetiske produkter er å anse som en helseskade. Det er hittil avholdt et møte i *ad hoc*-gruppen.

Faggruppe 5:

Avsluttede saker

- Nye TEF-verdier for dioksiner og dioksinlignende PCB
- Risikovurdering av dioksiner og dioksinlignende PCB i fiskelever. Risikovurderingen ble av Faggruppe 5 gjennomført på kort tid, og Mattilsynet benyttet vurderingen som saksgrunnlag i Brussel. Risikovurderingen medførte at Mattilsynet fikk gjennomslag for sitt syn, noe Mattilsynet har gitt Faggruppe 5 ros for.

Under behandling

- Risikovurdering av ikke-dioksinlignende PCB, ferdigstilles i februar.
- Revurdering av PAH i skjell ferdigstilles i februar
- Risikovurdering av avløpsslam brukt som gjødsel pågår. Arbeidet er omfattende, men *ad hoc*-gruppa er godt i gang og de regner med å ha enkelte del-rapporter ferdig til sommeren 2008.

Faggruppe 6

- Siden forrige møtet har Faggruppen publisert en vurdering av Xyrex.
- To *ad hoc* grupper er i arbeid
  - for trygg bruk av vegetabiliske fôrmidler til fisk, rapportering i løpet av våren,
  - for godkjenning av gelly-feed, rapport trolig ferdig før påske,
  - grenseverdier av glucosaminer og chondroitider i fôr

Faggruppe 7

Status

- Innspill til Mattilsynet om definisjon av fiber i Codex-dokument er under arbeid
- Vurdering av diacylglycerololje (DAG) som ny ingrediens er ferdigstilt
- Tre nye saker

- vurdering av maksimumsgrenser for vitaminer og mineraler i mat og kosttilskudd (7-8 stoffer)
- vurdering av bl.a. næringsstoffsammensetning i very-low-calory-diets – såkalte VLCD-produkter
- vurdering av morsmelkerstatninger med delvis hydrolyserte proteiner
- Jobber med seminar om etiske dilemma i faggruppe 7 (planlegges avholdt i oktober 2008)

Faggruppe 8

- To vurderinger ferdig, 4 under arbeid
- Risikovurdering av slakting uten forutgående bedøving, innstilling levert til Mattilsynet
- Fangstbasert akvakultur levert i desember
- Lidelser ved hold av pelsdyr, frist er 15. mai
- Transport av fisk i lukket system, frist er 15. april
- Sirkusdyr, *ad-hoc* gruppe med eksperter fra forskjellige miljøer
- Hold av kylling, lysforhold skal leveres på engelsk og dyretetthet leveres på norsk, frist 20. juni

Faggruppe 9

- Risikovurdering av floghavre ble ferdigbehandlet på faggruppemøte 22. januar. Vurderingen er utarbeidet på basis av rapport fra Bioforsk Plantehelse.
- Risikovurdering av agurkgrønnmosaikkvirus ble ferdigbehandlet på faggruppemøte 22. januar. Vurderingen er utarbeidet på basis av rapport fra Bioforsk Plantehelse.
- Fra Mattilsynet er det kommet utkast til bestilling for furuvednematode og utkast til bestilling for hoppebønner, sistnevnte i forbindelse med at tilsynet høsten 2006 stanset import av et parti fra USA.
- Møte om gråsoner i deres faggruppe med kunnskapsinstitusjoner er planlagt
- Noen risikovurderinger fra 90-tallet bør sees på igjen. Faggruppen er i dialog med Mattilsynet om prioritert rekkefølge for disse.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 04/08 VKMs deltagelse i EFSA-samarbeid

Medlemmer av forskjellige grupper orienterte.

Erik Dybing

- opplyste om at det er kommet nye habilitetsdeklarasjoner som er ganske kompliserte og vanskelige å fylle ut,
- QPS lista kommer med mikroorganismer som ved tilsetning under produksjon kan antas å være trygge for mennesker
- lister med botanicals and preparations som er trygge for bruk i mat og de som ikke er trygge er på høring nå;
- arbeidsgruppe på nanoteknologi opprettet;
- benchmark dose approach snart ferdig;

- draft opinion on animal cloning er på offentlig høring

Jan Alexander

CONTAM-panelet jobber med

- uønskede stoffer i fôr (koksidiostatika) og mulig overføring til mat;
- naturlige toksiner i fôrmidler (glucosinolater);
- PAH gåes gjennom på nytt;
- vurdering av algetoksiner publiseres snart

Janneche Utne Skåre – ikke noe nytt

Bjørn Næss - nettverk for BSE/TSE har elektronisk kontakt og nyttig informasjon kommer

Espen Rimstad – ikke noe nytt

Leif Sundheim skal på møte i arbeidsgruppa for ”emerging risks”

Øyvind Lie – Var syk i perioden

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 05/08 Orientering fra sekretariatet

Direktør for VKM, Kirstin Færden, orienterte om aktiviteter:

Tilbakemelding fra diverse møter med HOD og MT

VKMs første etatsstyringsmøte med HOD ble holdt i november 2007 og sekretariatet fikk besøk fra departementsråden i januar 2008. Temaer som ble diskutert var hvordan gjøre VKM mer synlig, behov for eksponeringsberegninger, godtgjøring for medlemmer av komiteen. Når det gjelder godtgjøring, ble det på etatsstyringsmøtet sagt at HOD må finne en egen løsning for VKM. Saken har så langt ventet på at HOD lager bestemmelser for alle sine råd og utvalg.

Godtgjøring

Resultatet fra spørreundersøkelsen ble presentert i eget dokument.

Matdepartementenes arrangerer møte 7.2.08

Tema for seminaret er innlemmelsen av forordningene (EF) nr. 178/2002, 852/2004, 853/2004, 854/2004 og 882/2004 i EØS-avtalen.

EFSA Advisory Forum 12-13.juni

Møte blir i Oslo og sekretariatet står for organiseringen.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 18/07 Orientering fra faggrupper om selvinitiering av risikovurderinger

Det ble orientert om selvinitiering av risikovurderinger under informasjon fra faggrupper Sak 03/08.

Sak 06/08 Eventuelt

Datoer for møter i 2008 er 22.mai, 17. september og 4. desember.